

DZIEŃ KOBIET

Dzień Kobiet to coroczne święto obchodzone 8 marca od 1910 roku. Pierwszy Dzień Kobiet ustanowiony przez Socjalistyczną Partię Ameryki, zgodnie z sugestią sufrażystki Theresy Malkiel (po zamieszkach i strajkach w Nowym Jorku), obchodzony był 28 lutego 1909 roku. W 1975 roku ONZ przemianowało święto na Międzynarodowy Dzień Kobiet w uznaniu „zasług wszystkich kobiet bez względu na podziały narodowościowe, etniczne, językowe, kulturowe, gospodarcze czy polityczne”, zachęcając do „refleksji nad postępem dokonany w dziedzinie praw kobiet”. Dla ruchów feministycznych święto to jest najważniejszym dniem w roku by budować poparcie dla praw kobiet i ich uczestnictwa w życiu politycznym i ekonomicznym.

Historia

Początki Międzynarodowego Dnia Kobiet wywodzą się z ruchów robotniczych w Ameryce Północnej i Europie. Najwcześniejsze obchody Dnia Kobiet, nazywane obecnie Narodowym Dniem Kobiet. Początkowo twierdzono, że dzień ten upamiętnia protest kobiet z dnia 8 marca 1857 roku, pracujących przy produkcji odzieży w Nowym Jorku. Zdaniem ekspertów był to mit mający na celu odseparowanie Międzynarodowego Dnia Kobiet od jego socjalistycznego pochodzenia.

W sierpniu 1910 roku zorganizowano Międzynarodową Socjalistyczną Konferencję Kobiet przed posiedzeniem generalnym Drugiej Międzynarodówki Socjalistycznej w Kopenhadze. Niemieckie delegatki Clara Zetkin, Käthe Duncker, Paula Thiede i inne, zainspirowane częściowo przez amerykańskie socjalistki, zaproponowały ustanowienie corocznego "Dnia Kobiet". Miał on służyć krzewieniu idei praw kobiet oraz budowaniu społecznego wsparcia dla powszechnych praw wyborczych dla kobiet. W konferencji udział wzięło ponad 100 uczestniczek z 17 krajów. Ustanowienie Dnia Kobiet zostało przyjęte w drodze anonimowego głosowania, bez ustalania dokładnej daty jego obchodów.

19 marca 1911 roku po raz pierwszy Międzynarodowy Dzień Kobiet obchodzono w Austrii, Danii, Niemczech i Szwajcarii. Domagano się prawa kobiet do głosowania i obejmowania stanowisk publicznych, praw kobiet do pracy i szkoleń zawodowych oraz zaprzestania dyskryminacji w miejscu pracy. 25 marca tego roku wiele robotnic zginęło w pożarze fabryki Triangle Shirtwaist.

W latach 1913 i 1914 podczas Międzynarodowego Dnia Kobiet odbyły się demonstracje antywojenne. Tego dnia święto było obchodzone po raz pierwszy w Rosji. Wiece odbywały się tam w ostatnią niedzielę lutego wg kalendarza juliańskiego. Dzień Kobiet obchodzony był również w innych krajach.

W 8 marca 1917 roku (23 lutego 1917 roku wg kalendarza juliańskiego) kobiety w Rosji zorganizowały strajki i protesty pod hasłem „chleb i pokój”, rozpoczynając rewolucję lutową. Cztery dni później abdykował car, a rząd tymczasowy przyznał kobietom prawa wyborcze.

Po rewolucji październikowej, feministka bolszewicka Aleksandra Kołłontaj przekonała Lenina do ustanowienia 8 marca oficjalnym świętem w Rosji. Stało się tak, ale do 1965 roku był to normalny dzień pracy. 8 maja 1965 roku dekretem Prezydium ZSRR Międzynarodowy Dzień Kobiet ustanowiono dniem wolnym od pracy „w celu upamiętnienia zasług kobiet sowieckich w budowie komunizmu, w obronie ojczyzny podczas wielkiej wojny ojczyźnianej, ich heroizm i bezinteresowność na froncie i na tyłach, a także w celu zaznaczenia dużego wkładu kobiet w umacnianie przyjaźni między narodami i walkę o pokój”.

Dzień Kobiet na świecie

W Dniu Kobiet mężczyźni wręczają znajomym kobietom – matkom, żonom, partnerkom, koleżankom kwiaty i drobne podarunki.

Polska

W Polsce święto było popularne w okresie PRL. W latach 70- tych do popularnych podarunków dołączyły kwiaty. Początkowo ofiarowywano goździki i rajstopy, a później tulipany. Z okazji tego dnia publikowano portrety kobiet różnych sektorów życia gospodarczego zgodnie z opinią Władysława Gomułki, że „nie ma dziś w Polsce dziedziny, w której kobiety nie odgrywałyby ważnej roli”. W zakładach pracy czy szkołach święto obchodzono obowiązkowo. Była to okazja do uzupełniania braków w zaopatrzeniu, dlatego wręczano paniom takie dobra materialne jak rajstopy, ręczniki, ścierki, mydła, kawę. Dzień ten, podobnie jak inne uroczystości: Dzień Czynu Partyjnego, Dzień Hutnika, Dzień Drukarza, Dzień Pracownika Przemysłu Spożywczego – według niektórych istniał po to, aby obywatele nie zapomnieli o „przywiązaniu do Państwa Ludowego, miłości do wielkich idei pokoju i socjalizmu”. Świadczą o tym chociażby tytuły ówczesnych artykułów: „Kobiety w szeregach ORMÓ podejmuje zobowiązania dla uczczenia swego święta”, „Tysiące kobiet stają w szeregach przodowników pracy”, „Kobiety uczczą swoje święto wzmożonym współzawodnictwem pracy”.

Obecnie corocznie odbywają się organizowane przez feministki manify, czyli demonstracje połączone z happeningami, na rzecz równego traktowania kobiet i mężczyzn. Prezentami są najczęściej kwiaty lub słodycze.

Armenia

W Armenii, po upadku Związku Radzieckiego, zaniechano świętowania MDK. Zamiast tego 7 kwietnia wprowadzono święto Piękna i macierzyństwa. Nowe święto stało się popularne wśród Ormian i jest obchodzone, jako upamiętnienie jednego z głównych świąt kościoła ormiańskiego, Zwiastowania. Ludzie świętują jednak również dnia 8 marca. Dyskusja publiczna, której tematem były dwa Dni Kobiet przyniosła rezultat w postaci Miesiąca Kobiet, który trwa pomiędzy 8 marca i 7 kwietnia.

Portugalia

W Portugalii wieczór 8 marca grupy kobiet świętują na obiadach i przyjęciach „tylko dla pań”.

Rosja

Najczęstszymi prezentami w Rosji są: kwiaty- akacje srebrzyste¹ i czekolada.

Rumunia

W Rumunii dzień ten jest równoważny z dniem matki, podczas którego dzieci ofiarują drobne prezenty swoim matkom i babciom. W Rumunii wieczory 8 marca grupy kobiet świętują spotykając się na mniejszych lub większych przyjęciach „tylko dla pań”.

Włochy

We Włoszech kobiety obdarowywane są gałązkami akacji srebrzystej (mimozy).

Organizacja Narodów Zjednoczonych, a Dzień Kobiet

Podpisana w 1945 roku Karta Narodów Zjednoczonych była pierwszym międzynarodowym dokumentem potwierdzającym zasadę równości kobiet i mężczyzn. W ciągu sześćdziesięciu lat ONZ brała udział w opracowywaniu międzynarodowych strategii, standardów, programów i określaniu celów promujących podwyższanie statusu kobiet.

Organizacja Narodów Zjednoczonych i jej wyspecjalizowane agendy propagują równoprawne uczestnictwo kobiet w realizacji celów zrównoważonego rozwoju, pokoju, bezpieczeństwa i pełnego poszanowania praw człowieka. Problematyka uwłasnowolnienia kobiet znajduje się w centrum działań ONZ w dziedzinach społeczno-gospodarczo-politycznych na całym świecie.

Rok 1975 został ogłoszony przez ONZ Międzynarodowym Rokiem Kobiet. Dwa lata później Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjęło rezolucję, na mocy której Dzień Praw Kobiet i Pokoju na Świecie mógł być obchodzony w dowolnie wybranym przez Państwa Członkowskie dniu, zgodnie z tradycją danego kraju. Przyjmując rezolucję Zgromadzenie Ogólne uznało znaczącą rolę kobiet w rozwoju społecznym oraz procesach pokojowych. Wezwało również do zakończenia dyskryminacji oraz udzielenia większego wsparcia kobietom, aby mogły w pełni i na równych prawach uczestniczyć w życiu społeczno-politycznym.

¹Akacja srebrzysta, srebrne witki, mimoza (*Acaciadealbata* L.) – gatunek rośliny z rodziny bobowatych i podrodziny brezylkowych (dawniej w mimozowych). Pochodzi z Australii, jest uprawiany w Nowej Zelandii, Ameryce Północnej i Europie, rozprzestrzenił się także w Afryce, na Azorach i Madagaskarze. Roślina uprawiana głównie ze względu na kwiat cięty. Oferowana pod niepoprawną nazwą mimozy. We Włoszech kwiaty z tego drzewa są podarunkiem na Dzień Kobiet[9], popularne w dekoracjach festynów i pochodach karnawałowych. Sadzona również jako drzewo ozdobne w parkach lub przy promenadach. Olejek eteryczny pozyskiwany z liści i zwany "mimozą", stosowany jest w przemyśle perfumeryjnym.

17 grudnia 1999 roku Zgromadzenie wyznaczyło dzień 25 listopada jako datę obchodów Międzynarodowego Dnia Eliminacji Przemocy wobec Kobiet i wezwało rządy oraz międzynarodowe i pozarządowe organizacje do organizowania w tym dniu imprez mających na celu uświadomienie opinii publicznej skali tego problemu. Organizacje kobiece organizowały podobne obchody od 1981 roku, aby uczcić rocznicę brutalnego morderstwa trzech dominikańskich aktywistek – sióstr Mirabal – dokonanego w 1961 roku na rozkaz przywódcy tego państwa, Rafaela Trujillo.

18 grudnia 2007 roku Zgromadzenie ustanowiło dzień 15 października, jako Międzynarodowy Dzień Kobiet Wiejskich, nakłaniając państwa członkowskie, by przy współpracy z agendami ONZ i społeczeństwem obywatelskim podjęły działania poprawiające sytuację kobiet zamieszkujących obszary rolnicze.

Światowa Organizacja Zdrowia, jako wyspecjalizowana organizacja ONZ, w 2006 roku proklamowała 6 lutego Międzynarodowym Dniem Zerowej Tolerancji dla Okaleczania Żeńskich Narządów Płciowych. Pierwsze obchody odbyły się 6 lutego 2003 roku z inicjatywy pierwszej damy Nigerii Stelli Obasanjo (1945-2005).

Przypadki tłumienia obchodów Dnia Kobiet

Międzynarodowy Dzień Kobiet był powodem stosowania przemocy w Teheranie. 4 marca 2007 roku irańska policja pobiła sto osób planujących zgromadzenie. Policja aresztowała wiele kobiet. Niektóre z nich relacjonowały kilka dni później, że były zamknięte w odosobnieniu i przesłuchiwane. Shadi Sadr i Mahbubeh Abbasgholizadeh oraz kilku innych aktywistów społecznych zakończyło 19 marca 2007 roku strajk głodowy.²

Źródła

1. Dzień kobiet. W: Wikipedia wolna encyklopedia First [online]. [Dostęp 1-.3-2024]. Dostępny w Internecie: https://pl.wikipedia.org/wiki/Dzie%C5%84_Kobiet.

² Dzień kobiet. W: Wikipedia wolna encyklopedia First [online]. [Dostęp 1-.3-2024]. Dostępny w Internecie: https://pl.wikipedia.org/wiki/Dzie%C5%84_Kobiet.